

Kruoku:

– Kuokė kėpša jūs, vīrā,
Unt sveita paleistė?

Sukrota:

– Vajezaui! – če juk Suofėika, –
Tėltoka tik tekšt! – par ton bruda.

Nebūču aš kāp karalieni! –
Butelkas soklioks tiktā tašie,

Sakau:

– Ai, kibienė duo fienė!
Aplaistuom tan vīrėška gracėja.

Medviegalė apīlinkės.
Želvītės Danguolės portėgrapėjė

JAUNIMO POZICIJA

Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus paminklas Nasrėnuose
(Kretingos r.). Skulptorius Kęstutis Balčiūnas. Liudos
Grikpėdienės nuotrauka

Kažin kaip XIX a. lietuviai būtų atsakę į klausimą
„Koks tavo stilius?“ Tikriausiai nebūtų atsakę, nes tas
žodis nebuvo populiarus ir aktualus. Žvelgdami į anų

BLAIVYBĖ – MANO GYVENIMO STILIUS

LAURA KAMINSKAITĖ,
Kretingos gimnazijos
2Gc klasės mokinė

laikų gyventojus mūsų, XXI a. žmonių akimis, sakome, kad jie turėjo savitą stilių – aprangos, kalbos, gyvenimo būdo. Nuo šių dienų stiliaus jis labai skiriasi, dažnai (kai kam) atrodo skurdokas. Šiandien net mokyklinukas mėgintų įvardinti (ne)gero stiliaus privalumus. Tik ar šios žinios pažangios visuomenės garantas?

Akivaizdu, kad daugeliui mūsų dienų žmonių yra labai svarbu atrodyti „kietu“, pasitikinčiu savimi. Daugelis siekia pranokti ne save patį, bet kitus. Kad tai pasiektų, dažnai šiandien žmonės pasirenka paprasčiausias priemones, lengvus būdus – cigaretes, alkoholį. Net tarp jaunimo girtavimas yra labai populiarus. Tai, ko gero, taip pat jau tampa stiliumi. Daugelis jaunuolių taip samprotauja: „Geri, vadinasi, esi „kietas“ bei pripažintas kitų.“

(Nukelta į 32 p.)

(Atkelta iš 31 p.)

Na o Žemaičių vyskupo, švietėjo Motiejaus Valančiaus tikslas buvo, kad kiekvienas žmogus ištartų: „Blaivybė – tai mano stilius.”

Na o šiandien pas mus girtavimas tampa kasdienybe, kurią sustabdyti vis sunkiau. Graudu dėl to, liūdna, kad net kultūringi ir mąstantys žmonės dažnai vis rečiau susimąsto apie savo ir visos Lietuvos ateitį. Mažiausiai apie tai galvoja jaunimas. Pradėjus apie tai kalbą, jis į tai tiesiog numoja ranka ir kuo toliau, tuo daugiau vartoja alkoholį.

Kodėl taip yra?

Manau, kad svarbiausia priežastis – jaunimo noras pritapti prie kitų. Liaudies išmintis sako: „Pasakyk, kas tavo draugai, ir aš pasakysiu, kas tu.” Jaunam žmogui dažnai yra svarbu pritapti prie vienos ar kitos bendraamžių grupės. Dažnai tų grupės narių nuomonė, pozicija, tampa svarbesnė ir augančiam žmogui daro didesnę įtaką negu jų tėvų ar kitų suaugusiųjų žmonių geri patarimai. Dažniausiai kitų įtakai pasiduoda silpnavaliai, kurie nesugeba tinkamai išreikšti save, savo sugebėjimus, elgtis savaip. Jiems atrodo, kad geriausia šiame pasaulyje – mėgdžioti kitus ir negalvoti apie tai, kaip pats vienu ar kitu atveju galėtų ir turėtų elgtis. Tokius jaunus žmones dažnai kamuoja baimė. Jie nuolat bijo, kad bet kurią minutę gali būti atstumti tų, prie kurių nori pritapti. Pavyzdžiui, ir mano klasėje mokosi berniukas, kuris tik piktnaudžiaudamas alkoholiu jaučiasi „kietas”, randa savęs vertų draugų. Draugų, kurie jį tik dar labiau smukdo. Jam atrodo, kad būdamas su jais jis tampa stipresnis už savo bendraamžius, gali nurodinėti kitiems, kaip elgtis ir netgi grasinti jiems. Tačiau ar toks įvaizdis iš tiesų gali suteikti „kietumo” ir pilnavertiškumo jausmą? Manau, kad ne. Nes žmonės, bijantys savęs ir gebantys mėgdžioti tik kitus, visada yra didžiausi bailiai.

Nemažai jaunimo pasineria į alkoholizmą, trokšta aplinkinių pripažinimo dirbtinio „kietumo“ sąskaita todėl, kad jiems trūksta tėvų dėmesio. Neretai manoma, kad alkoholį ima vartoti jaunuoliai, kurie gyvena nepasiturinčiose šeimose. Tačiau kur kas dažniau pasitaiko, kai turtingų šeimų vaikai, kurie turi viską, ko tik užsigėdžia, pradeda girtauti.

Kodėl taip atsitinka? Manau, kad dėl to, jog tų jaunuolių tėvai nuolat dirba ir mano, kad jų vaikams

geriau, jei mama jį stipriai apkabintų, paglostytų skaudamą vietą, papurusią galvelę? Manau, kad taip. Mažai laiko praleisdami su savo vaikais tėvai, kokią didelę reikšmę tarpusavio santykiuose turi artimų žmonių dvasinis bendravimas, artumas. Kai tėvai apie tai užmiršta, vaikai, dar būdami maži, tampa vieniši, nesuprasti, jiems sunku išsakyti tai, ką jaučia.

Ne viskas šiame pasaulyje yra blogai. Šiandien nemažai yra ir tokių žmonių, kurie galėtų ištarti, jog blaivybė yra jų stilius. Manau, kad tai dažniausiai žmonės, kurie per daug neafišuoja savo gyvenimą ir niekam nesigiria savo privalumais. Dažniausiai giriasi tie, kurie nieko neišmano. Man gyvenime didelis pavyzdys yra muzikantas Andrius Mamontovas. Tai labai šviesus žmogus, kuris turi savus įsitikinimus bei nusistatymus. Šis jaunas žmogus drąsiai kalba apie jaunimo ir kitiems žmonėms aktualias problemas ir jų sprendimo galimybes.

– Neturėjau saiko, – paklausus, kokios priežastys paskatino jį atsisakyti svaigalų, atvirai yra sakęs dainininkas viename iš savo interviu.

Ar kiekvienas šiandien, nes žinodamas, suprasdamas, kad elgiasi blogai, gali įstengti nebenuodyti savęs? A. Mamontovas tai padarė ir jo darbai nuolat spinduliuoja nuoširdumu, originalumu ir išskirtinumu. Šio dainininko atliekamos dainos yra labai įdomios, nes parodo savitą požiūrį į gyvenimą. Manau, kad šio žmogaus stilius – blaivybė. Smagu, kad šis charizmatiškas dainininkas yra jaunimo mylimas. Tai rodo, kad jauno žmogaus sugebėjimas, drąsa sakyti tai, ką jis iš tiesų mano, ginti savo tiesą, požiūrį į gyvenimą užkrečia ne vieną šių dienų jaunuolį.

Tarp mano draugų taip pat yra nemažai tokių, kurių stilius yra blaivybė. Žinoma, jie neretai išgirsta pašaipų ar užgaulių žodžių iš kai kurių savo bendraamžių, būk tai esą kvaištelėję, nes neišgėrinėja taip, kaip kiti. Manau, kad savo nuomonės ir įsitikinimų laikymasis nėra kvailas elgesys. Tvirtų moralinių įsitikinimų jauni žmonės nekreipia dėmesio į pašaipas. Jie gali laisvai ištarti, jog blaivybė – mūsų stilius.

Ar galėtume šiandien surasti žmonių, kurie rūpinasi ir stengiasi plėtoti vyskupo M. Valančiaus puoselėtas idėjas ir darbus? Žinoma, XIX a. vyskupo M. Valančiaus sakomi žodžiai buvo paveikūs. Tokio savo veiklos efektyvumo šiandien sunkiai pasiektume. Dabar labai reikia, kad į bet kurias, net ir pačias geriausias, žmonės

atidžiai įsiklausytų ir jomis patikėtų, priimtų kaip savas. Nemažai yra tokių žmonių bei organizacijų, kurios stengiasi nepamiršti ir plėtoti vyskupo idėjas. Pavyzdžiui, Mosėdžio (Skuodo rajonas) valančiukai. Ši organizacija gyvuoja nuo 1995 metų. Ji vienija net apie 100 narių. Organizacijos tikslas – ugdyti jaunimo tautišką savigarbą, pilietinį sąmoningumą ir puoselėti krikščionišką moralę, propaguoti vyskupo M. Valančiaus katalikiškas, švietėjiškas ir blaivystės idėjas bei ugdyti sveiko gyvenimo būdo nuostatas ir formuoti kritinį požiūrį į žalingus įpročius. Mosėdžio valančiukai 2006 m. įgyvendino projektą „Atrask save vis iš naujo“, suorganizavo stovyklą „Valančiukai, burkimės“. Blaivystės idėjas propaguoja ir skautų organizacija. Jaunatvišku polėkiu ir gyvenimo džiaugsmu spindi mano, Salantų gimnazijos, skautukų akys. Jų dainuojamos dainos nepalieka abejingų klausytojų. Paklausti apie savo gyvenimo stilių jie nepuls žerti populiarių, trafaretinių frazių. Jie turi savo stilių ir nebijo jo pademonstruoti kitiems. Tokios Lietuvoje veikiančios jaunimo organizacijos bendrauja ir tai jas daro dar stipresnes ir įtakingesnes. Jų puoselėjamos ir populiarinamos idėjomis užsikrečia ir kartu su jais gyvenantys, besimokantys draugai.

Vyskupo M. Valančiaus idėjos šiandien nėra pamirštos. Apie jas vis primena ir jau minėtos bei kitos Lietuvoje veikiančios jaunimo, suaugusiųjų organizacijos. Apie jas kalbama mokykloje, retkarčiais – ir žiniasklaidos priemonėse. Liūdna tik, kad spaudoje, radijuje paskutiniaisiais metais įsivyravo tradicija pirmiausia kalbėti, pranešinėti, rašyti apie tuos, kas tas blaivybės idėjas žlugdo. Ar jie verti laikraščių pirmųjų puslapių? Manau, kad kur kas didesnę teigiamą poveikį spauda darytų, jei dažniau pasakotų apie šviesius, gražius darbus dirbančius žmones.

Manau, kad būtų geriau, jei kiekvienas, nepriklausomai nuo jo užimamos vietos visuomenėje ar amžiaus, dalį savo gyvenimo skirtų, kad pasaulis, kuriame gyvename, spinduliuotų energija ir gyvybe? Blaivas žmogus – mąstanti, perspektyvi ir patikima asmenybė. „Blaivybė –mano stilius!“ Manau, kad šie žodžiai turėtų būti kiekvienu iš mūsų gyvenimo credo.

Nuotraukose (iš viršaus):
 Motiejaus Valančiaus gimtinės muziejus Nasrėnuose (Kretingos r.);
 Muziejaus direktorius Algis Čėsna ekspozicijoje;
 Muziejaus ekspozicijos fragmentas.
 Grikpėdienės Liudos nuotrauka

